

VPP

Valsts pētījumu
programma

VPP “Enerģētika”
Projekts INGRIDO
VPP-EM-INFRA-2018/1-0006

RTU

**ELEKTROTEHNIKAS UN
VIDES INŽENIERZINĀTŅU
FAKULTĀTE**

Elektroenerģijas agregatori: regulējuma izmaiņas virzībai uz neatkarīgiem agregatoriem

uD4.1

Pētījuma pasūtītājs: Ekonomikas ministrija

Pētījumu veica Rīgas Tehniskās universitātes Enerģētikas institūts

27.07.2020

Saturs

- 1. PAŠREIZĒJĀ REGULĒJUMA NEPILNĪBAS4**
 - 1.1. AGREGATORU NOTEIKUMI..... 4
 - 1.2. ELEKTROENERĢIJAS TIRGUS LIKUMS..... 6
 - 1.3. TĪKLA KODEKSS ELEKTROENERĢIJAS NOZARĒ..... 7
- 2. REGULĒJUMA ATTĪSTĪBA CITĀS REĢIONA VALSTĪS10**
 - 2.1. SOMIJA 10
 - 2.2. IGAUNIJA..... 10
 - 2.3. LIETUVA 11

1. Pašreizējā regulējuma nepilnības

2020. gada 24. martā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 157 “**Agregatoru noteikumi**”, kas izdoti saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma (ETL) 36.¹ panta 2. daļu. Lai gan tie paver iespējas agregatoru sākotnējai attīstībai Latvijā, tie neparedz neatkarīgu agregatoru darbību. Tāpēc, lai izpildītu **Elektroenerģijas tirgus direktīvas** 2019/944/ES (ETD) prasības, esošo regulējumu nepieciešams pilnveidot, to atbilstoši papildinot un labojot. Šajā procesā būtiski ņemt vērā visu iesaistīto pušu viedokli, jo neatkarīgu agregatoru darbības uzsākšana paredz jauna veida sadarbību starp dažādām pusēm (lietotājiem, tirgotājiem, agregatoriem, sistēmas operatoriem u. tml.), kuras veiksmīgai īstenošanai jāievieš noteiktas procedūras (datu apmaiņa, norēķinu kārtība u. c.).

Turpmāk ieskicēti galvenie ieteikumi neatkarīgu agregatoru darbības regulējuma ieviešanā, kas izkristalizējušies VPP projekta INGRIDO īstenošanas gaitā. Lai gan vietām dotas arī norādes par to, kādos normatīvos attiecīgie noteikumi varētu tikt iestrādāti, tās uztveramas drīzāk kā informatīvas. Tā kā pētījuma izstrādē nav iesaistīti juristi, tad konkrētu ieteikumu iestrāde attiecīgajos normatīvos ir politikas veidotāju un nozarē tieši iesaistīto personu kompetence.

1.1. Agregatoru noteikumi

Atsevišķi Agregatoru noteikumu punkti kavē agregatoru ienākšanu tirgū, jo to pašreizējā redakcija principā nepieļauj tā saucamo **neatkarīgo agregatoru**¹ darbību. Savukārt neatkarīgajiem agregatoriem pieeju visiem organizētiem elektroenerģijas tirgiem paredz ETD prasības, kuras dalībvalstīm jāpārņem līdz **2020. gada 31. decembrim**.

Lai Agregatoru noteikumi atbilstu ETD prasībām, pirmšķietami būtu nepieciešamas šādas korekcijas.

1. No noteikumu 4. punkta jāizņem prasība agregatoram būt saistītam ar to pašu balansēšanas pakalpojumu sniedzēju kā objektam, kuru paredzēts izmantot pieprasījuma reakcijas pakalpojuma sniegšanā.

Attiecīgi 4. punktu varētu izteikt šādi:

“Lai agregators varētu ar lietotāju slēgt līgumu par pieprasījuma reakciju, agregatoram nepieciešams spēkā esošs balansēšanas pakalpojuma līgums vai balansēšanas līgums.”

Vai arī 4. punktu varētu svītrot pavisam, tāpēc ka tirgus dalībnieku balansatbildība kā tāda jau noteikta ETL 36. panta 2. un 3. daļā (savukārt agregators ir tirgus dalībnieks atbilstoši ETL 1. panta 2. daļā iekļautajai 18. definīcijai).

¹ Neatkarīgs agregators ir “tirgus dalībnieks, kas veic agregēšanu un nav saistīts ar lietotāja piegādātāju” (ETD 2. panta 19. punkts). Turklāt elektroenerģijas galalietotājs var slēgt līgumu par agregēšanu ar šādu tirgus dalībnieku neatkarīgi no sava elektroenerģijas piegādātāja (tam nav nepieciešama galalietotāja elektroenerģijas tirgotāja piekrišana). Praktiski tas nozīmē, ka ne galalietotājam, ne neatkarīgajam agregatoram nav jāsaskaņo savstarpējā līguma slēgšana un pieprasījuma reakcijas izmantošana ar galalietotāja elektroenerģijas piegādātāju un/vai tā balansēšanas pakalpojuma sniedzēju.

2. No noteikumu 5. punkta svītrojams 5.3. apakšpunkts, kurš nosaka to, ka objekta iekļaušanai agregatora portfelī nepieciešama attiecīgā objekta balansēšanas pakalpojuma sniedzēja atļauja. Šī prasība neatbilst ETD 13. panta 2. daļai² un 17. panta 3. daļas (a) punktam³.
3. Jāpārskata un, iespējams, jāprecizē noteikumu 17. un 18. punkts. Tajos noteikta agregatora maiņas kārtība, kas paredz, ka jaunais agregators pirms maiņas informē, cita starpā, lietotāja balansēšanas pakalpojuma sniedzēju (17. punkts). Neatkarīgo agregatoru gadījumā nevar viennozīmīgi teikt, ka lietotāja balansēšanas pakalpojuma sniedzējam būtu jābūt tiesībām zināt, ar kādu agregatoru konkrēti lietotāji ir saistīti vai ka konkrēti lietotāji vispār ir saistīti ar neatkarīgiem agregatoriem. Taču šādas informācijas nodošana varētu tikt paredzēta apkopotā veidā par visiem agregatora klientiem konkrēta balansēšanas pakalpojuma sniedzēja portfelī. Attiecīgi pirmšķietami būtu jāparedz procedūra (iespējams, kādā citā normatīvā), kā tirgotāji/to balansēšanas pakalpojuma sniedzēji tiek apkopotā/anonimizētā veidā informēti par to portfelī ietverto lietotāju dalību tirgos ar neatkarīgo agregatoru starpniecību. Šādas informēšanas mērķis varētu būt, piemēram, novērst balansēšanas pakalpojuma sniedzēja darbību sava nebalansa mazināšanai, kas būtu pretēja tai pat laikā energosistēmas balansēšanas nolūkos caur neatkarīgu agregatoru aktivizētai pieprasījuma reakcijai.
4. Ja tiek noteikta kompensācija (precīzāk – norēķins par enerģijas pārnesi) starp neatkarīgo agregatoru un tirgotāju, nepieciešams atbilstoši papildināt noteikumu IV nodaļu. Šajā sakarā ir svarīgi divi aspekti: (1) kompensācijas apmērs un (2) attiecīgo norēķinu kārtība. Turklāt vispārīgā gadījumā tie var atšķirties atkarībā no tā, kādā tirgū neatkarīgais agregators piedalās (piemēram, energosistēmas regulēšanā vai vairumtirdzniecības biržā). Attiecīgi kompensācijas maksas lielumu noteikt (vai apstiprināt) visracionālāk būtu Regulatoram. Līdzīgi jānosaka arī par norēķinu kārtību un tās īstenošanu atbildīgais. Ja tiek izvēlēts centralizētais norēķinu modelis⁴, tad norēķinus organizēt racionāli būtu pārvades sistēmas operatoram, it īpaši regulēšanas u. c. sistēmas palīgpakalpojumu kontekstā. Norēķinu kārtībā ir būtiski ņemt vērā atšķirības, kas izriet no patēriņu pazeminošas un palielinošas pieprasījuma reakcijas, t. i., pie patēriņu palielinošas tiešās pieprasījuma reakcijas (energosistēmas lejupregulācijai) enerģijas pārnese norēķins faktiski notiktu otrādāk, t. i., no tirgotāja uz agregatoru. Protams, jāizvērtē, vai šīs procedūras iestrādājamās Agregatoru noteikumos vai kādā citā tiesību aktā.

² "Dalībvalstis nodrošina, ka, ja galalietotājs vēlas noslēgt līgumu par agregēšanu, galalietotājs ir tiesīgs to darīt bez galalietotāja elektroenerģijas uzņēmumu piekrišanas."

³ "[...] tiesības katram tirgus dalībniekam, kas iesaistīts agregēšanā, tostarp neatkarīgiem agregatoriem, ienākt elektroenerģijas tirgos bez citu tirgus dalībnieku piekrišanas."

⁴ Elering, AST, Litgrid, Demand Response through Aggregation – A Harmonized Approach in Baltic Region. Pieejams: http://www.ast.lv/sites/default/files/editor/Demand_Response_through_Aggregation_a_Harmonized_Approach_in_the_Baltic.pdf

1.2. Elektroenerģijas tirgus likums

Nepieciešams vērst uzmanību uz ETL iekļautajām ar pieprasījuma reakciju un agregatoriem saistītajām definīcijām.

Izvērtējami ir konkrēti šādi likumā ietvertie termini un to definīcijas:

1) **agregators** – komersants, kura komercdarbība ir pieprasījuma reakcijas pakalpojuma nodrošināšana;

23) **pieprasījuma reakcija** – elektroenerģijas lietošanas profila īslaicīgas izmaiņas, kuras lietotājs apņēmies brīvprātīgi veikt, samazinot elektroenerģijas patēriņu gadījumos, kas noteikti ar agregatoru noslēgtajā līgumā, piemēram, brīžos ar augstu elektroenerģijas pieprasījumu vai augstu tirgus cenu vai tīkla pārslodzes gadījumos;

24) **pieprasījuma reakcijas pakalpojums** – vairāku (dažādu) lietotāju pieprasījuma reakcijas dēļ neizlietotās elektroenerģijas apjoma apkopošana, lai pārdotu šo elektroenerģiju biržā, citiem elektroenerģijas tirgus dalībniekiem vai sistēmas operatoram.

1. Pirmkārt, šīs definīcijas ir neveiksmīgi formulētas, jo balstās viena uz otru – 1. uz 24., 23. uz 1. un 24. uz 23. Normatīvo aktu projektu rokasgrāmatas 34. lpp.⁵ teikts, ka “divi termini nevar viens otru savstarpēji skaidrot”. Šajā piemērā gan tie ir trīs termini, taču tas tomēr ierobežo minēto jēdzienu skaidrību.
2. Otrkārt, ar pašreizējo definīciju **pieprasījuma reakcija** iekļauj sevī tikai elektroenerģijas patēriņa **samazinājumu**. Taču vispārīgā gadījumā pieprasījuma reakcija (kā jēdziens) attiecas arī uz patēriņa īslaicīgu **palielinājumu**. Turklāt palielinājumu pagēr arī ETD esošā jēdziena pieprasījuma reakcija definīcija (2. panta 20. daļa):

“pieprasījuma reakcija” ir galalietotāju veikta elektroenerģijas slodzes maiņa, atkāpjoties no to tipiskā vai pašreizējā patēriņa modeļa, reaģējot uz tirgus signāliem, tostarp reaģējot uz laikā mainīgām elektroenerģijas cenām vai stimulējošiem maksājumiem, vai reaģējot uz to, ka patstāvīgi vai agregēšanas ceļā ir akceptēts galalietotāja piedāvājums par noteiktu cenu pārdot pieprasījuma samazinājumu vai pieaugumu organizētos tirgos saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1348/2014 ⁽¹⁷⁾ 2. panta 4. punktu.”

3. No šīs ETD ietvertās definīcijas izriet vēl viena problēma – ETL iekļautā definīcija ierobežo pieprasījuma reakcijas jēdzienu faktiski tikai uz tā saukto tiešo pieprasījuma reakciju⁶, turklāt paredzot tās realizāciju tikai ar agregatora starpniecību. ETD definīcija ir pilnīgāka, jo iekļauj sevī arī netiešo pieprasījuma reakciju (t. i., sekošanu dinamiskajam tarifam) un tiešo pieprasījuma reakciju⁷, kas tiek realizēta individuāli, nevis tikai caur agregatoru (tas iespējams, ja individuālā galalietotāja pieprasījuma reakcijas apjoms

⁵ <https://tai.mk.gov.lv/book/1/chapter/92>

⁶ explicit demand response

⁷ implicit demand response

sasniedz tirgus noteikto minimālo sliekšni). Tātad būtu ieteicams vai nu paplašināt esošā termina skaidrojumu, vai precizēt pašu terminu.

4. Apsverama arī termina “pieprasījuma reakcijas pakalpojums” maiņa. Pašreizējais formulējums ir mulsinošs un pārprotams saistībā ar to, kas kam šo pakalpojumu sniedz. Proti, to var saprast gan kā pakalpojumu, ko agregators sniedz galalietotājiem (apkopojot to pieprasījuma reakciju, lai pārdotu citiem), gan kā pakalpojumu, ko agregators sniedz biržai, citiem tirgus dalībniekiem vai sistēmas operatoram (apkopojot galalietotāju pieprasījuma reakciju pārdošanai tiem).

Veiksmīgāks šķiet ETD lietotais termins **agregēšana** (2. panta 18. daļa), kas apzīmē nevis pakalpojuma veidu, bet gan agregatora funkciju kā tādu:

“agregēšana” ir funkcija, ko veic fiziska vai juridiska persona, kas apvieno vairāku lietotāju slodzes vai saražoto elektroenerģiju, lai to pārdotu, pirktu vai izolētu jebkurā elektroenerģijas tirgū”.

5. Šeit izkristalizējas vēl viens potenciāls trūkums ETL agregatora definīcijā, jo atbilstoši ETD agregators apkopo ne tikai pieprasījuma reakciju (t. i., slodzes izmaiņas), **bet arī enerģijas ražošanu** (piemēram, ražotājlietotājus).
6. Būtu lietderīgi apsvērt atsevišķas neatkarīgā agregatora definīcijas iekļaušanu likumā, jo tas atvieglotu ar to saistīto problēmjautājumu atrisināšanu tajā. Jo īpaši tas attiecas uz enerģijas pārneses norēķinu (t. i., kompensācijas) organizēšanas jautājumiem, kā arī uz ETD noteikto prasību – “[...] galalietotājiem, kuriem ir līgums ar neatkarīgiem agregatoriem, to piegādātāji nevar uzlikt nepamatotus maksājumus, sodus vai citus nepamatotus līgumiskus ierobežojumus” (17. panta 3. d. (e) p.).

Šī pēdējā pieminētā prasība diezin vai iekļaujama Agregatoru noteikumos, jo regulē attiecības starp lietotājiem un tirgotājiem. Attiecīgi tā drīzāk attiecas uz MK noteikumiem Nr. 50 “Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi”.

1.3. Tīkla kodekss elektroenerģijas nozarē

Tīkla kodeksā ir vairāki punkti, kas noteic pieprasījuma reakcijas⁸ dalību energosistēmas regulēšanā.

- 2.33. p. **regulēšanas pakalpojuma** definīcija – “palīgpakalpojums, kura ietvaros balansēšanas tirgus dalībnieki līgumā noteiktā kārtībā palielina vai samazina elektroenerģijas ražošanu to pārziņā esošajās elektroenerģijas ražošanas iekārtās, piegādā uzkrāto elektroenerģiju sistēmai vai sniedz pieprasījuma reakcijas pakalpojumu”. Kontekstā ar ETL esošo pieprasījuma reakcijas pakalpojuma definīciju regulēšanas pakalpojumā tātad var iesaistīties tikai agregēta pieprasījuma reakcija.

⁸ Tīkla kodeksā parādās atšķirīgi terminējumi: *pieprasījuma reakcija*, bet arī *pieprasījuma reakcija*.

- 3.³ un 3.⁴ punkts paredz iespēju, ka, izpildoties noteiktiem kritērijiem, sistēmas operators var piešķirt atkāpes tādas elektroenerģiju patērējošas ietaises⁹ pieslēguma noteikumiem, kuru izmanto pieprasījuma reakcijas pakalpojuma sniegšanā.
- 11. pielikuma "Tīkla pieslēguma prasības elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotājiem" 20.–22. punkts nosaka prasības pieprasījumvienībām, kas nodrošina pieprasījumu reakciju aktīvās jaudas kontrolei, reaktīvās jaudas kontrolei vai pārvades ierobežojumu pārvarēšanai (individuāli vai kā pieprasījumagregāta daļa).
Lai gan tas nav definēts, var secināt, ka *pieprasījumagregāts* faktiski ir agregators jeb tā apkopotie objekti. Citviet Tīkla kodeksā šis jēdziens netiek izmantots.

Būtu jāizvērtē Tīkla kodeksa 8. pielikuma 2.2. punkts:

rezervju nodrošināšanas vienības izmantošana regulēšanas pakalpojuma sniegšanā ir saskaņota ar šīs rezervju nodrošināšanas vienības balansēšanas pakalpojumu sniedzēju;

Šī prasība saskan ar šobrīd spēkā esošajiem Agregatoru noteikumiem, bet ir pretrunā ar neatkarīgo agregatoru pamatprincipu.

Tīkla kodeksa 8. pielikumā ir vēl divi punkti, kas ir svarīgi neatkarīgo agregatoru kontekstā:

12. *Regulēšanas pakalpojuma sniedzēja aktivizētos regulēšanas produkta solījumus pārvades sistēmas operators iekļauj aktivizētā regulēšanas produkta solījumā izmantotās rezervju nodrošināšanas vienības balansēšanas pakalpojuma sniedzēja nebalansa aprēķinā kā nebalansa korekciju, kuras apmērs ir vienāds ar aktivizētā regulēšanas produkta solījuma enerģijas daudzumu.*

13. *Ja regulēšanas pakalpojuma sniedzēja balansēšanas pakalpojuma sniedzējs atšķiras no regulēšanas pakalpojuma sniedzēja regulēšanas produkta solījuma aktivizēšanā izmantotās rezervju nodrošināšanas vienības balansēšanas pakalpojuma sniedzēja, uzskatāms, ka starp minētajiem balansēšanas pakalpojuma sniedzējiem ir veikts enerģijas tirdzniecības darījums, kura apjoms ir vienāds ar aktivizētā regulēšanas produkta solījuma enerģijas daudzumu.*

Minētais "enerģijas tirdzniecības darījums" būtībā ir iepriekšminētā enerģijas pārnese, caur kuru, ja šai enerģijai ir noteikta cena, var realizēt tā saukto kompensācijas maksu starp neatkarīgo agregatoru un tirgotāju/tā balansēšanas pakalpojumu sniedzēju.

Pirmšķietami, Tīkla kodekss vai uz Tīkla kodeksa pamata izdoti pārvades sistēmas operatora noteikumi varētu būt piemērotākais normatīvs, kur precizēt arī to, kā sadalīt pieprasījuma reakcijas aktivizācijas laikā radušos nebalansu starp neatkarīgā agregatora un agregētā lietotāja/tā tirgotāja balansēšanas pakalpojuma sniedzēju, it īpaši, ja viens neatkarīgā agregatora solījums energosistēmas regulēšanai skar vairāku balansēšanas pakalpojuma

⁹ Lai gan abi jēdzieni nav definēti, var noprast, ka citur Tīkla kodeksā šo *elektroenerģiju patērējošo ietaisi* dēvē (lielākoties) par *pieprasījumietaisi*, arī *pieprasījumvienību*.

sniedzēju nebalansa apgabalus un ja agregatora solījumā ir gan pieprasījuma reakcijas, gan elektroenerģijas ražošanas (t.sk. ražotājlietotāju) resursi.

Tīkla kodekss vai uz Tīkla kodeksa pamata izdoti sistēmas operatora noteikumi (piemēram, Tehniskās un datu apmaiņas prasības rezervju nodrošināšanas vienībām) arī piemēroti tam, lai noteiktu agregatoriem piemērojamās uzskaites mēraparātu prasības, piemēram, ja tiek pieļauti agregatoru uzstādīti apakšskaitītāji elastīgajām patēriņietaisēm.

2. Regulējuma attīstība citās reģiona valstīs

2.1. Somija

No 2020. gada 21. jūlija līdz 2021. gada 30. aprīlim Somijas pārvades sistēmas operators Fingrid organizē atkārtotu pilotprojektu neatkarīgo agregatoru dalībai balansēšanas (mFRR¹⁰) tirgū. Šajā pilotprojektā neatkarīgie agregatori, kuru piedāvājumi tiek aktivizēti energosistēmas balansēšanai, saņem samaksu, kas vienāda ar starpību starp balansēšanas tirgus cenu (marginālā piedāvājuma cena) un attiecīgās stundas nākamās dienas cenu. Attiecīgi šī nākamās dienas cena nosaka kompensācijas apmēru, kas tiek novirzīts ietekmētajiem balansēšanas pakalpojuma sniedzējiem¹¹.

Šis projekts turpina jau senāk uzsākto neatkarīgās agregācijas pilotēšanu, kas tika veikta sadarbībā ar Somijas energokompāniju *Helen* un Francijas agregatoru *Volta*. Diemžēl iepriekšējais pilotprojekts nedeva daudz rezultātu – 2019. gadā neatkarīgo agregatoru piedāvājumi mFRR tirgū tika aktivizēti kopumā tikai 6 reizes¹².

Jāpiebilst, ka citos balansēšanas tirgos (FCR, aFRR) agregatori Somijā jau var piedalīties. Taču tajos kompensācijas jautājums nav aktuāls, jo enerģijas patēriņa profila izmaiņas ir salīdzinoši īslaicīgas.

Somijā ar Tīrās enerģijas pakotnes pārņemšanu saistītos jautājumus, kas attiecas uz neatkarīgo agregatoru regulējuma ieviešanu, risina nacionālais enerģētikas nozares regulators. Sadarbībā ar citiem Ziemeļvalstu regulatoriem *NordReg* asociācijas ietvaros 2020. gada februārī tika publicētas vienotas rekomendācijas¹³ neatkarīgo agregatoru ieviešanas jautājumos. Pēcāk, balstoties gan uz šīm rekomendācijām, gan diskusijām ar iesaistītajām pusēm, regulators šī gada jūnijā iesniedza ieteikumus neatkarīgo agregatoru regulējumam atbildīgajai ministrijai¹⁴.

2.2. Igaunija

Igaunijas regulators kopā ar atbildīgo ministriju un pārvades sistēmas operatoru sagatavojis konceptuālu ziņojumu par neatkarīgo agregatoru regulējumu, par ko 2020. gada jūlijā uzsākta sabiedriskā apspriešana. (Dokumenta tulkojums angļu valodā aizkavējās, kā rezultātā konsultācijas angļu valodā tika uzsāktas tikai 2020. gada 22. jūlijā un ilgs līdz 7. augustam). Dokuments atrodams regulatora vietnē¹⁵.

¹⁰ mFRR – manual frequency restoration reserves – manuālās frekvences atjaunošanas rezerves

¹¹ Jāizšķir termini *balansēšanas pakalpojuma sniedzējs* (*balance responsible party*) un *regulēšanas pakalpojuma sniedzējs* (*balancing service provider*).

¹² <https://www.fingrid.fi/en/electricity-market/market-integration/the-future-of-the-electricity-markets/aggregation-pilot-project-in-the-balancing-energy-markets/>

¹³ <http://www.nordicenergyregulators.org/wp-content/uploads/2020/02/A-New-Regulatory-Framework-for-Independent-Aggregation-NordREG-recommendations-2020-02.pdf>

¹⁴ <https://energiavirasto.fi/documents/11120570/13026619/National+Report+2020+Finland.pdf/7fb2df66-cf5e-ecf5-22a2-635077b6297a/National+Report+2020+Finland.pdf?t=1594791637682>

¹⁵ <https://www.konkurentsiamet.ee/en/news/public-consultation-demand-response-market-framework-independent-aggregator-electricity-markets>

Turpmāk uzskaitīti svarīgākie no šī dokumenta izrietošie ieteikumi.

- Neatkarīgā agregatora —> tirgotāja norēķinu organizēšanai izmantot centralizēto norēķinu modeli.
- Enerģijas pārneses cenas (*reference price*) metodoloģiju nosaka sistēmas operators un apstiprina regulators. Turklāt, nosakot šo cenu, jāņem vērā sociālekonomiskie ieguvumi, ko dod neatkarīgo agregatoru dalība tirgos.
- Tanī pat laikā, apzinoties, ka šāda sociālekonomiska analīze ir laiktietilpīga un diez vai varētu tikt pabeigta pirms 2021. gada beigām, ziņojumā tiek piedāvāts pārejas laikā izmantot pagaidu metodoloģiju:
 - tekošās dienas tirgum un balansēšanas tirgum – attiecīgās stundas nākamās dienas tirgus cena;
 - nākamās dienas tirgum – divas iespējas: (1) attiecīgās stundas nākamās dienas tirgus cena¹⁶; (2) attiecīgās stundas pēdējo piecu darbdienu vidējā cena nākamās dienas tirgū (darbdienām) un attiecīgās stundas pēdējo divu brīvdienų vidējā cena (brīvdienām).
- Agregators slēdz vairākus līgumus ar sistēmas operatoru, tostarp jauna veida līgumu par datu apmaiņu un norēķiniem, kas cita starpā iekļauj tehniskās datu apmaiņas prasības, informāciju par to, kā agregators iegūst un informē operatoru par lietotāju piekrišanu ievākt un apstrādāt mērījumu datus u. c.
- Atskaites profila noteikšanas metodoloģiju izstrādā pārvades sistēmas operators un saskaņo regulators. Taču sākotnēji arī pieļaujams, ka agregators pats piedāvā atskaites profilu, ko operators var pārbaudīt ar augstas izšķirtspējas mēraparātu rādījumiem (*minute-based readings*).
- Pārvades sistēmas operators izstrādā informācijas sistēmu, kas pēc pieprasījuma reakcijas pakalpojuma sniegšanas ļauj sadalīt agregatora izmantoto resursu enerģijas apjomu pa attiecīgo balansēšanas pakalpojuma sniedzēju nebalansa apgabaliem. Kamēr nav izveidota šāda informācijas sistēma, attiecīgos datus (sadalījumā pa nebalansa apgabaliem un mērījumu punktiem) operatoram iesniedz agregators nākamajā darbdiennā pēc sava pakalpojuma sniegšanas tirgū. Vismaz daļai no šiem datiem prasīta 1 minūtes izšķirtspēja (sīkāk sk. dokumenta 14. punktu).

2.3. Lietuva

Lietuvas Seims 2020. gada 4. jūnijā pieņēmis grozījumus Elektroenerģijas likumā¹⁷, cita starpā tajā ieviešot neatkarīgā agregatora jēdzienu (2. panta 28¹. punkts) un uzdodot pārvades sistēmas operatoram sagatavot atskaites profila aprēķina metodoloģiju (31. panta 3. daļa). Pieprasījuma reakcija (izmaiņas lietotāja patēriņā) definēta 2. panta 50¹. punktā un iekļauj gan patēriņa palielināšanu, gan samazināšanu kā individuāli, tā ar agregācijas starpniecību.

¹⁶ Dokumenta autori atzīst acīmredzamo problēmu, ka pie šādas kompensācijas cenas neatkarīgajiem agregatoriem ir ļoti niecīgs vai pat nekāds stimuls piedalīties nākamās dienas tirgū.

¹⁷ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.106350/asr>

Litgrid ir sagatavojis un 2020. gada 30. jūnijā jau nodevis publiskai apspriešanai minēto atskaites profila aprēķina metodoloģiju, kā arī balansēšanas un nebalansa norēķinu līgumus. Publiskā apspriešana notiek līdz 2020. gada 30. jūlijam¹⁸.

Jāpiebilst, ka kompensācija par enerģijas pārnesi pagaidām netiek paredzēta vispār (attiecīgi šajos dokumentos netiek pat pieminēta).

¹⁸ <https://www.litgrid.eu/index.php/news-events-/news/regarding-public-consultation-on-baseline-methodology-implementation-of-balancing-service-contract-and-imbalance-purchase-sales-contract-/31151>